

kollektive redaktionsarbejde i nyhedsafdelingen flere gange har ført til principielle ændringer i præsentationsform og udvalgskriterier. Man kan slutte, at tv's nyheder i endnu højere grad end pressens og radioens blir præget af de mediespecifikke vilkår, men nogen systematisk relatering til de generelle styringsproblemer får man ikke. I sit iøvrigt instruktive afsnit om DRs økonomiske styring fra ca. 1960 anskuer juristen Henrik Lind tilsvarende de løbende konflikter over licensforhøjelser, budgetter og revision som specielle administrative problemer, der opstår ved, at politikerne i deres dobbeltrolle fristes til en række uberettigede overgreb mod en iøvrigt velfungerende samfundsinstitution. At politikerne uanset DRs fritagelse fra normal budgetkontrol (1973) allerede i kraft af radio-monopolet bærer det virkelige politiske ansvar for såvel udsendelserne som for budgettet – der stiger dobbelt så hurtigt som nationalproduktet – har her helt fortonet sig.

Niels Thomsen

INGE BJØRN: *OLDTIDSDRAGT NUTIDSTØJ. Spinde Farve – See og Sy. Rhodos 1974, 436 s., ill., kr. 198.*

Inge Bjørn, gennem tyve år lærer ved Askov Højskole, har, støttet af den pragtfulde fotograf Gerard Franseschi og med tilskud fra Danmarks Nationalbanks Jubilæumsfond udgivet et skønt billedværk kaldet *Oldtidsdragt Nutidstøj*.

Begrebet *Oldtidsdragt* er taget i videste betydning. Ikke alene vore danske bronzealderdragter fra ca. 1500 f.v.t. er inddraget men også en række dragt-typer, som den dag i dag findes i brug ude i verden, i Kina, hos eskimoerne og i Det mellemste Østen. Dette tøj er brugt som inspirationskilde for det andet begreb der indeholdes i titlen, nemlig *Nutidstøj*. Kvalt som vi er ved at blive det i kunststoffer og konfektion er der inden for forskellige samfundsgrupper, såvel her i landet som andre steder i den vestlige verden, opstået en modstandsbevægelse, der stiler mod kvalitet og nyskabelse. Denne subkultur eller submode taler den autoriserede mode, som er vant til at herske fra modecentre som Paris, midt imod. Denne modstandsbevægelse hovedsageligt båret af kunsthåndværkere vil muligvis sejre i det lange løb netop ved sin forkastelse af det vedtagne og sin søgen efter noget nyt. Denne modstandsbevægelse af idag har sin parallel i Det præraphaelitiske Broderskab, den modstandsbevægelse der under ledelse af navne som Dante Gabriel Rosetti, William Morris og Edward Burne Jones omstod i England i 1848. Bevægelsen dengang var rettet mod strømmen af ukunstneriske industrivarer og krævede en respekt for og en tilbagevenden til håndens frembringelser. Modstandsbevægelsen dengang fik stor betydning og kan spores helt op i jugendstilen omkring århundredeskiftet.

Bogen, vi beskæftiger os med her, *Oldtidsdragt Nutidstøj*, har som undertitel:

Spinde, farve-see og sy. Vedrørende forarbejdningen af uld, silke, hør og bomuld får man den mest blændende instruktion såvel i tekst som i billeder. Det kan simpelthen ikke gøres bedre. Med hensyn til plantefarvning, det eneste selvfølgelig, der er værd at anvende, er instruktionen ligeså god og fyldig. Med hensyn til at »see« findes der en lang række hvidt-på-sort fremstillede fortræffelige opmålinger og udfoldninger, altså snitmønstre, såvel af oldtidsklædningsstykker – hvilket vil sige egtvedpigens bluse – som klædningsstykker fra de nævnte områder uden for Europa. Mærkværdigvis er disse sidstnævnte klædningsstykker ikke på fotografier fremvist i brug som de bæres af dem, der har skabt dem, og for hvem de er skabt.

Tilbage bliver så resultaterne af det fjerde nævnte udsagnsord, *at sy*. Det vil sige idag at skabe anvendelige klædningsstykker på basis af de opmålte og udfoldede klædningsstykker, hvadenten disse stammer fra Danmarks Oldtid eller fra verden uden for Europa.

Det lyder så nemt men er i virkeligheden uhyre vanskeligt. Skrædderkunst er kunst og har som sådan sine ukrænkelige love. Tøj, der gør krav på at regnes for at være vellykket tøj, skal være til at bevæge sig i, og det skal opføre sig smukt ved kroppens bevægelser. En ægyptisk lang og langærmet kjortel, vid og bølgende, er et utroligt smukt klædningsstykke. Lige dejligt når kroppen er i bevægelse, som når den er i hvile. Derfor er der også en naturlig grænse for hvor stivt eller solidt stof, den kan fremstilles af, uden at miste sin folderige bølgende karakter. Kopieret i hjemmevævet lidt for stivt stof, formindsket i vidde, skåret så den stumper fornedet, idet den kun når til midt på læggen, med ærmer afkortet til midt på underarmen og forsynet med en vandret og fantasiløs halsudskæring (217) forekommer resultat mig at være misforstået og at repræsentere en forbløffende mangel på respekt for forbilledets gennemarbejdede karakter.

Det samme kan siges om et snævert og derfor pauvert hætteslag (291) inspireret af Marokkos flotteste originale klædningstykke, den rundskårne flagrende burnus. Den palæstinensiske kjortel med de lange dragtformede ærmer, rig og værdig i sin virkning, kan heller ikke tåle at genses omskabt til bluse med triste halværmer (351). Og endelig yndlingsforbilledet – egtvedpigens bluse med det morsomme konvolutagtige snit. Ved hjælp af indsatte brede læg, der udgår fra livlinien på ryggen er denne bluse ombygget til en lang nutidsselskabskjole (315). Kan man det? – Nej man kan ikke – ikke hvis man vil skabe skrædderkunst, det vil sige godt tøj – og hvorfor skulle man ikke det. Det er helt rigtig, helt i sin orden at lade sig inspirere af dragtformer fra andre tider og andre kulturer. Omkring begyndelsen af Første Verdenskrig holdt den japanske kimono sit indtog i Europas dragthistorie. Resultatet af denne inspiration blev imidlertid noget forskellig afhængig af hvem, der fik kimonoen mellem hænder, om det var en hjemmesyende husmoder eller den franske dragtkunstner Paul Poiret.

Man kan derfor undre sig over, at tilskæringskunsten og skrædderkunsten respekteres så lidt, at en ekspert i vævning og plantefarvning som forfatterinden til denne bog og en så uforlignelig billedskaber som fotografen ikke som en

selvfølge har suppleret sig med det tredje menneske, der med faglig dygtighed havde kunnet anvende de vævede stoffer i overensstemmelse med deres muligheder og på basis af de foreliggende opmålinger og udfoldninger havde kunnet skabe tøj, der anvendeligt idag dog ikke stod tilbage for de anvendte forbilleder hverken i kvalitet eller i skønhed.

Henny Harald Hansen

ROBERT EGEVANG: PROFESSORGÅRDENE I LATINERKVARTERET. *Foreningen til gamle bygningers bevaring 1975. 78 s., ill. kr. 35.*

Denne bog er først og fremmest en redegørelse for opførelsen af de københavnske professorgårde efter branden i 1728 og ikke – som titlen måske kunne give indtryk af – en fremstilling af professorgårdenes historie fra de blev indrettet og til vor tid.

Af bogens 58 tekstsider handler 4 om residenserne før 1728, 5 sider om deres skæbne efter det 18. århundredes midte. Hovedvægten er lagt på forhandlingerne om og opførelsen af de 5 professorgårde, der blev bygget i 1730'erne, medens byggeriet i 1750'erne behandles mere summarisk.

Efter en ganske kort redegørelse for beliggenheden og udseendet af professorgårdene før 1728 (s. 6–9) følger beskrivelsen af forhandlingerne om genopførelsen efter 1728 og af byggearbejderne i 1730'erne (s. 10–27), herefter behandles tovtrækkeriet om de sidste 6 gårde og deres opførelse i 1750'erne (s. 28–38). I afsnittet »Bygningstegninger og byggepriser« (s. 39–51) gennemgår Robert Egevang de bevarede tegninger til professorresidenserne samt J. C. Kriegers og J. F. Ramus' beregninger og overslag, hvoraf den sidstnævntes bringes som bilag s. 65–74. Efter en redegørelse for vedligeholdelsesforholdene og gårdenes senere skæbne (s. 51–57) afsluttes bogen med en beskrivelse af Ludvig Holbergs residens i Store Kannikestræde (s. 57–62).

Bogen er, såvidt det kan ses af noten til side 17, udsprunget af arbejdet på Nationalmuseets 2. afdeling med »Historiske Huse i det gamle København« (1972), idet det i denne forbindelse indsamlede materiale er suppleret med trykte og utrykte kilder specielt til professorresidensernes historie.

»Tidligere var det almindeligt, at hvis man var i tvivl om, hvilken arkitekt der havde stået for et bestemt byggeri i 1730'erne, så var det nærliggende at henføre det til Kriegers tegnestue« skriver Egevang s. 14, og endnu i »Fortegnelse over fredede bygninger« 1964 anføres om de to professorresidenser fra det 18. årh., som endnu står, at de er opført ca. 1730 med J. C. Krieger som arkitekt. Hverken datering eller arkitektnavn holder.

Man når ikke langt ind i Egevangs bog, før det åbenbares, at Krieger ikke var arkitekt for en eneste af de 11 residenser. Den, der udfærdigede tegningerne til dem, var derimod professor *Joachim Frederik Ramus*, medlem af bygningskommissionerne af 1729 og 1731.